

UTBILDNINGSPOLITISKT PROGRAM

Det utbildningspolitiska programmet (UPP:en) är rättesnöret för Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf:s politiska initiativ och uttalanden. Programmet bearbetas och godkänns av förbundets årsmöte Elevriksdagen, och beskriver de politiska mål förbundsstyrelsen skall jobba för.

I detta dokument avses med elev elever i grundskolan samt studerande på andra stadiet och i folkhögskolor. Begreppet elevkår syftar på elev- och studerandekårer på ovannämnda stadier.

Det utbildningspolitiska programmet har senast reviderats på Elevriksdagen 2016 i Kristinestad.

FINLANDS SVENSKA
SKOLUNGDOMSFÖRBUND

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
FO-nummer: 0281364-6 | Föreningsnummer: 3952

Kaserngatan 1 D 65-66, 00140 Helsingfors
e-post: kansliet@skolungdom.fi | tfn: 09 644881

INNEHÅLL

1. Det utbildningspolitiska programmets kärnbudskap

- 1.1. Avgiftsfri utbildning
- 1.2. Demokrati i skolan
- 1.3. En skola för alla
- 1.4. Nivåbaserad undervisning
- 1.5. Studentexamen
- 1.6. Inbesparingar

2. En skola för alla

- 2.1. Arbetsmiljö
- 2.2. Undervisning och utvärdering
- 2.3. Funktionsförmåga och inläring
- 2.4. Välmående och elevvård
- 2.5. Skolmat

3. Skolan - en del av samhället

- 3.1. Demokrati i skolan
- 3.2. Inkludering av unga i samhället
- 3.3. Global solidaritet
- 3.4. Miljömedvetenhet
- 3.5. Ekonomi
- 3.6. Skolväg
- 3.7. Elevens rättsskydd

4. Utbildning på de olika stadierna

- 4.1. För- och grundskola
- 4.2. Andra stadiet
- 4.3. Folkhögskola
- 4.4. Övergång mellan stadierna

1. DET UTBILDNINGSPOLITISKA PROGRAMMETS KÄRNBUDSKAP

1.1 AVGIFTSFRI UTBILDNING

Alla ska ha lika möjlighet till kvalitativ utbildning oberoende av socio-ekonomisk bakgrund. Skolgången ska inte medföra kostnader för läroböcker, examensprov, utflykter och liknande.

1.2 DEMOKRATI I SKOLAN

Alla skolor ska ha en aktiv elevkårsstyrelse. Elevkårer ska ha stort utrymme för att förverkliga sin verksamhet och effektiva kanaler för att påverka sin skolvardag.

Religionsfriheten ska gälla också i skolan.

1.3 EN SKOLA FÖR ALLA

Undervisningen ska anpassas enligt elevernas behov. Stödundervisning, studiehandledning och elevvård ska finnas tillgängliga för alla på skolan varje dag.

1.4 NIVÅBASERAD UNDERVISNING

Ifall en indelning görs ska den basera sig på intresse framom begåvning, och eleven ska själv få välja vilken grupp hen placeras i.

1.5 STUDENTEXAMEN

Gymnasieutbildningens främsta mål ska inte vara studentexamen, utan en bred allmänbildning. Examen bör omformas för att bättre mäta vad eleven lärt sig under sina studier.

Studerande ska avgiftsfritt få sina svar, uppgiftsmaterialet och utvärderingsgrunderna. Eleverna skall ha rätt till en avgiftsfri andra bedömning av sitt studentexamensprov.

1.6 INBESPARINGAR

Utbildningen bör vara det sista inbesparningsobjektet. När inbesparingar görs får utbildningen och undervisningen inte lida.

Lärarpermitteringar är oacceptabla. Vikariestopp och strejker får inte försämra undervisningens kvalitet. Byggekostnader och hyror för skolor skall vara rimliga. Studiestödet får inte sänkas i inbesparingssyfte.

2. EN SKOLA FÖR ALLA

Alla elever har lika rätt till utbildning. Skolan ska vara tillgänglig för alla. Ekonomiska resurser, utrymmen och arbetsmiljö får inte begränsa någon elevs möjligheter att lära sig och utvecklas. Mångfald är alltid en möjlighet, inte en belastning.

2.1 ARBETSMILJÖ

Skolan och dess omgivning ska vara en trygg miljö. Arbetsmiljön ska vara inspirerande och varierande. Undervisningen ska inte vara begränsad till klassrummet.

Alla har rätt till arbetsro. Klassrum och andra utrymmen ska vara ändamålsenliga, trivsamma samt välventilerade och lämpligt tempererade. Det ska finnas tillgång till en avgiftsfri trådlös internetuppkoppling i alla skolor.

Hela skolområdet ska vara fritt från rusmedel och tobak. Övervakningskameror får endast finnas i skolans allmänna utrymmen. Det ska finnas låsta utrymmen eller skåp där eleverna kan förvara sina saker.

2.2 UNDERVISNING OCH UTVÄRDERING

Undervisningen bör alltid knytas till det omgivande samhället, och dess syfte ska vara att väcka nyfikenhet. All undervisning ska ha jämn kvalitet, samtidigt som den anpassas till eleverna. Undervisningen ska uppmuntra till kritiskt tänkande och utnyttja den kunskap som finns bland eleverna. Framför allt språk- och samhällsläraundervisningen bör utvecklas och tidigareläggas. Kurserna ska vara tvärvetenskapliga och undervisningsmetoderna nytänkande.

Mångsidiga läromedel ska utnyttjas i undervisningen, och källkritik behandlas i samband med att nytt material används. De läroböcker som används ska helst vara finlandssvenska, motsvara de finska och framför allt vara uppdaterade. Mediekritik ska genomsyra undervisningen. Modern digital utrustning ska användas i undervisningen på alla stadier. Arbetsredskapen ska inte bekostas av eleverna själva. Alla elever har rätt till grundläggande kunskaper inom användningen av digitala hjälpmedel och informationsteknik.

I utvärderingen ska insats och intresse väga tyngst. Lärarna ska inte bara ge sifferbetyg, utan också skriftlig och muntlig utvärdering. Eleverna ska också ges utrymme att utvärdera sina och andras prestationer. Ifall eleven ber om en mer utförlig utvärdering ska läraren erbjuda det, också vad gäller provresultat.

Eleverna ska ges goda möjligheter att regelbundet utvärdera lärarna och kurserna, också anonymt.

Religionskunskap

Alla elever ska få en allmänbildande religionskunskapsundervisning. Skolor kan erbjuda valbara kurser i religionsundervisning med fokus och utgångspunkt i en viss religion enligt behov och resurser.

Skolans morgonsamlingar är inte till för religionsutövning, och gudstjänster ska inte vara obligatoriska. Representanter för religiösa samfund är välkomna till skolorna i undervisningssyfte. Konfessionell undervisning skall inte vara tillåtet.

Språk

Språkundervisningen bör tidigareläggas och breddas. Fokus ska läggas på relevanta färdigheter som att förstå och uttrycka sig i tal, inte på grammatiken.

Språk är en rikedom, och studier i olika språk stöder varandra. Alla elever i Finland på fastlandet ska läsa det andra inhemska i grundskolan. Undervisningen ska främja interaktion över språkgränserna, för ett enat tvåspråkigt Finland.

Skolan ska inkludera invandrareleverna i den gemensamma undervisningen i praktiska ämnen, medan elever med ett modersmål som inte är något av de inhemska språken ska erbjudas extra stöd.

Samhällslära

Inom samhällsläraundervisningen finns breda möjligheter för mera praktiskt undervisning, t.ex. exkursioner till kommunfullmäktige, en bank eller ett ministerium. För att bättre förstå samhällets struktur kunde man simulera olika makthavande organ.

För att höja intresset för politik och aktivt medborgarskap behövs mera information om politiska ideologier och även om sambandet mellan parti och ideologi i dagens politiska system. Skolan ska vara jämlikt öppen för alla politiska partier.

Alla unga i Finland borde gå en kurs i privatekonomi och relevant lagstiftning gällande till exempel hyres- och arbetsavtal. Samhällsläraundervisningen ska tidigareläggas.

Historia

Obligatorisk historieundervisning på gymnasienivå borde innehålla finsk historia från svensk tid till nutiden. Historieundervisning ska ingå i yrkesutbildningens läroplan.

Hälsokunskap och sexualundervisning

Hälsokunskap ska ses som ett färdighetsämne. Eleverna ska få verktyg för en hälsosam livsstil, men inte dömas för sina val. En mångsidig kurs i första hjälpen ska ingå i hälsokunskapsundervisningen.

En mångsidig sexualundervisning som behandlar såväl biologiska som känslomässiga aspekter förebygger fördomar, sexuella trakasserier, könssjukdomar och osäkerhet. I skolans bibliotek ska det finnas både skön- och facklitteratur som berör könsnormer och sex.

Gymnastik

Skolgymnastiken ska lära eleverna laganda och samarbete, och främja sunda levnadsvanor. På lektionerna ska eleverna få pröva på olika idrottsgrenar. Gymnastikvitsordet ska inte påverkas av prestation, utan insats och engagemang.

Skolor uppmantras delta i lokala, regionala och nationella idrottsevenemang. Utgångspunkten för gruppindelning ska inte vara kön.

Konst- och färdighetsämnen

Konst- och färdighetsämnen ska stöda elevernas kreativitet, färdigheter och känsla för kultur. Vitsorden ska inte påverkas av talang, utan insats och engagemang.

Gruppindelning ska ske på basis av intressen, inte av kön.

2.3 FUNKTIONSFÖRMÅGA OCH INLÄRNING

En funktionsnedsättning ska inte hindra en elev från att gå i sin närskola, utan miljön och arbetssätten ska anpassas efter eleverna. I skolan och i samhället överlag ska personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar inkluderas på ett naturligt sätt. Alla elever som behöver och vill ska ha tillgång till en assistent.

För att säkra en jämlik utbildning måste det finnas reella möjligheter att välja en specialanpassad skola.

Det är viktigt att inläringssvårigheter upptäcks så tidigt som möjligt, och att alla parter informeras. Det ska finnas minst en behörig speciallärare vid alla skolor dagligen. Hela skolans personal ska kunna stöda elever med inläringssvårigheter, och vara medvetna om hur det ska beaktas.

2.4 VÄLMÅENDE OCH ELEVVÅRD

Elevvårdspersonal (studiehandledare, skolkurator, psykolog och skolhälsovårdare) ska ha kontinuerlig kontakt med eleven under hela skolgången, och ha en uppsökande verksamhet. Alla ska ha tillgång till individuell handledning. Eleverna ska ges tillfälle att utvärdera elevvårdspersonalen. Eleven måste kunna lita på att ingen bryter mot sin tystnadsplikt.

För att öka trivseln och motverka mobbning ska det finnas vänelevs- och tutorverksamhet i alla skolor. Skolan ska kontinuerligt, i samarbete med eleverna, uppdatera sin antimobbningsplan. Elevvården ska tryggas också under praktik och läroavtal.

2.5 SKOLMAT

Skolmaten ska vara näringsrik, ekologisk, tillagad i skolans eget kök och i mån av möjlighet närproducerad. En mångsidig, mångkulturell meny som bjuder på nya smakupplevelser blir en del av undervisningen. Elevernas allergier och etiska dieter ska beaktas och en ingrediensförteckning ska finnas synlig. Det ska alltid finnas ett lakto-ovo vegetariskt alternativ tillgängligt för alla elever, samt ett veganalternativ i skolor där elever anmält vegandiet.

3. SKOLAN - EN DEL AV SAMHÄLLET

Samhällets normer och verklighet återspeglas i skolans vardag. Istället för att reproducera de existerande maktstrukturerna måste skolan vara den institution som aktivt jobbar för att bryta mönstren.

3.1 DEMOKRATI I SKOLAN

Elevkåren ska ha reell makt över sin verksamhet och ekonomi. Skolan ska fostra aktiva och engagerade medborgare.

Elevkåren ska stödjas i sitt samarbete med kommunen och ortens ungdomsfullmäktige. Eleverna ska vara en del av beslutsfattareprocessen i skolan.

3.2 INKLUDERING AV UNGA I SAMHÄLLET

Unga ska aktivt inkluderas i samhällliga beslut som påverkar deras vardag.

Rösträttsåldern ska sänkas till 16 år i alla val, men endast myndiga ska kunna kandidera. 16-åringar ska också ha rätt att skriva under medborgarinitiativ.

3.3 GLOBAL SOLIDARITET

Skolan ska aktivt motarbeta alla slags fördomar och agera normkritiskt. Detta gäller redan från de första årskurserna i grundskolan.

Skolan ska lära elever att förstå hur världen fungerar och hur man kan påverka den. Detta kan till exempel göras med en dagsverksinsamling, och de föreläsningar och material Dagsverke rf har att erbjuda.

3.4 MILJÖMEDVETENHET

Skolan ska fostra till en hållbar och miljömedveten livsstil och verka därefter. Avfallssorteringspunkter ska finnas i skolan. Lampor och datorer ska vara avstängda då byggnaden inte används.

3.5 EKONOMI

Utbildningen ska vara helt avgiftsfri på alla stadier. Inga extra kostnader för skolmaterial eller resor ska tillfalla eleven och hans familj.

Studiestödet ska inte vara beroende av föräldrarnas inkomster då man flyttat hemifrån.

3.6 SKOLVÄG

Skolvägen ska vara säker, och får inte ta så länge att elevens fritid lider. Ifall skolresan är lång, eller det annars är motiverat, ska kommunen ordna med internatboende.

3.7 ELEVENS RÄTTSSKYDD

Prov ska kunna överklagas, eleven ska också i praktiken ha tillgång till de dokument skolan har gällande hen. Eleverna ska informeras om sina rättigheter.

Det ska vara frivilligt att delta i undersökningar.

4. UTBILDNING PÅ DE OLIKA STADIerna

För att en jämlik utbildning ska kunna garanteras alla elever i Svenskfinland krävs att lärarna har kompetens. Kravet på kompetens gäller också skolans övriga personal, samt elevvården. Lärarna ska fortbilda sig regelbundet.

4.1 FÖR- OCH GRUNDSKOLAN

Förskolan ska inte vara obligatorisk, och ska inte heller fungera som en tidig skolstart. Barnen ska förberedas för skolstarten genom att utjämna och observera kunskapsskillnader och utveckla de sociala färdigheter som krävs för skolgången.

I de första årskurserna ska fokus ligga på elevernas språk och studieteknik.

4.2 ANDRA STADIET

Alla som avslutar grundskolan bör garanteras möjlighet att studera på andra stadiet. Principerna för vad som godkänns som en kurs, minimiantal närvarotimmar, möjligheterna för höjning av godkänt vitsord samt villkoren för tentering ska vara lika i alla andra stadiets läroinrättningar, och eleverna ska vara medvetna om dem.

Gymnasium

Gymnasiet ska förbereda studerande för akademiska studier, och erbjuda en bred allmänbildning. Kursutbudet ska vara brett och studerande ska kunna kombinera studier i de ämnen de valt. Gymnasiestudierna får inte förlängas på grund av överfulla kurser. Skolan ska inte motarbeta studerande som av olika orsaker vill avlägga sina gymnasiestudier på fyra år.

Studerande ska informeras om möjligheten att ta gymnasiediplom. Praktisk arbetslivsorientering ska vara en del av gymnasiets läroplan.

Yrkesutbildning

Yrkesutbildningen ska understödja företagsamhet och initiativförmåga. Kopplingen till näringslivet måste vara stark, men undervisningsansvaret ligger hos läroinrättningen. Utrustningen måste vara modern och internationellt gångbar.

Då studerande avlägger praktik ska de vara medvetna om sina rättigheter i arbetslivet och bemötas med respekt. Under praktikperioden ska den studerande få kontakt med branschen och relevant arbetserfarenhet.

Undervisningen i de allmänna ämnena på yrkesskolor bör vara lika heltäckande som i gymnasierna. Studerande ska kunna avlägga en grundläggande yrkesutbildning genom läroavtal. Yrkesexamen bör garantera samma möjligheter för fortsatta studier som studentexamen.

4.3 FOLKHÖGSKOLA

Folkhögskolorna ska erbjuda mångsidiga och intressanta kurser som inte leder till en examen. Studier på en folkhögskola kan fungera som ett motiverande mellanår och förbereda för fortsatta studier.

4.4 ÖVERGÅNG MELLAN STADIER

Tionde klass bör lyftas fram som ett tydligt alternativ, och möjligheter till att gå den erbjudas genom att grunda klasser i årskurs 10 på flera skolor.

Utbildningen ska i sig själv vara förberedande för följande utbildningsstadium, således borde prepkurser inte behövas.

Kommunerna bör ha uppsökande ungdomsarbetare och studiehandledning för att hjälpa unga som riskerar bli utan fortsatt utbildning eller arbetsplats.

